

**ЭКОЛОГИЯЛЫҚ
МӘСЕЛелЕРДІ
ШЕШУГЕ ҚАТЫСТЫ
ОРТАЛЫҚ
АЗИЯ ЕЛДЕРІНІҢ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ**

Қоршаған ортаны сақтап қалу, адам өміріне қолайлы, жағымды экологиялық жағдайды қалыптастыру мәселелері XX ғасырдың аяғынан бастап үлкен маңыздылыққа ие болуда. Халықаралық қатынастар саласындағы экономика, саясат секілді маңызды орын алатын бағыттар қатарына экология да қосылды. Бүгінгі күні қоршаған ортаны қорғау мәселелері жаһандық сипат алып келеді. Экономикалық жедел даму, ғылыми-техникалық прогресс қоршаған ортаға, онда мекен етуші адамдардың денсаулығына өзінің үлкен зардабын тигізіп жатыр. Адамзат табиғатты құрбан ету арқылы дамудың салдарларына енді көңіл бөле бастады. Аталмыш мәселе бүгінгі күні көптеген ғалымдардың еңбектерінде, көптеген ғылыми басқосударда талқыланып, шешілу жолдары іздестіріліп, экология саласында қаншама халықаралық құжаттар қабылданып қол қойылса да, әлі де шешімін таба алмай отырған мәселелер қатарында.

Табиғат адамзат өмірінің басты қажеттіліктерінің бірі болып табылады. Көптеген ғасырлар бойы табиғи орта адамның өмір сүруін қамтамасыз етті және кейінгі ұрпақтың тұрақты дамуына тікелей өз әсерін тигізді. Ежелден табиғи орта өз заңдылығына сай дамыған болған болса, жиырмасыншы ғасырдың екінші жартысынан бастап табиғи орта кең көлемде зиянды әрекеттерге тап болуда.

Сондықтан да аталмыш экологиялық жағдай мемлекеттердің әртүрлі географиялық, климаттық және экономикалық деңгейіне қарамастан барлық елдерге қатысты және тек бір мемлекетке, аймаққа ғана емес бүкіл дүниежүзіне қауіп төндіретіндік. Олардың ішінде жаһандық мәселелерге: табиғи экожүйенің бүлінуі, озон қабатының жұқаруы, атмосфераның, Әлемдік мұхиттың ластануы, биологиялық әралуандылықтың азаюы және т.б. жатқызуға болады.

Ал аймақтық мәселелерге келетін болсақ, адам қызметінің нәтижесінде пайда болған, атап айтқанда, шаруашылық өнеркәсіптердің жұмысы мен техникалық апаттар кесірінен судың ластануы және трансшекаралық өзендер мен суқоймаларының суын тиімсіз қолдану сияқты мәселелер бүгінгі күні өте өзекті болып отыр. Әрине экологиялық қиыншылықтарды әрбір мемлекет жеке дара шешуге қауқарсыз. Әсіресе бұл қарастырылып отырған Орталық Азия аймағына тікелей қатысты.